

News Analysis

၂၅ နှစ်တိုင်ခဲ့ပြီ

ကြည်နေဝင်းမင်း

နာတာလီယာမန်ဂူဂိုဏ်း(၅၉ နှစ်) သည် ၁၉၈၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက် ယူကရိန်းပြည်နယ် ချာနိုဘိုင်းလ်ကျွန်းကမ်းရိုးတန်းစက်ရုံပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပေါ်ပြီး ၉ ရက်အကြာ ချာနိုဘိုင်းလ် စက်ရုံသို့ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် စက်ရုံမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် ဓာတ်ရောင်ခြည်များမှာ ဥရောပတစ်ဝန်းပျံ့နှံ့နေခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ချာနိုဘိုင်းလ် နျူကလီးယား ဓာတ်အားပေးစက်ရုံအမှတ် (၄) မှ ဓာတ်ရောင်ခြည်ပမာဏမည်ရွှေ့မည်မျှထုတ်လွှတ်ခဲ့သည်ကို သူမနှင့် အခြားကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များပင် မသိရှိနိုင်ခဲ့။

ချာနိုဘိုင်းလ် နျူကလီးယားပေါက်ကွဲမှု ၂၅ နှစ်မြောက်နှစ်ပတ်လည်ချိန်တွင် နာတာလီယာသည် ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်နေသည်။ နျူကလီးယားစွမ်းအင်မှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကို လူအများသတိပြုလာရန် ရည်ရွယ်သည်။ မတ်လတွင် ဂျပန်နိုင်ငံ ဖူကူးရှီးမား စီရင်စု၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် နျူကလီးယား ဘေးဒုက္ခကလည်း နျူကလီးယား ဘေးအန္တရာယ်ကြီးပုံကို တစ်ဖန်ပြန်လည် မီးမောင်းထိုးပြနေသည် မဟုတ်ပါလား။

နျူကလီးယား အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦးဖြစ်သူ နာတာလီယာသည် ရုရှားပြည်နယ် (ယခုရုရှားနိုင်ငံ) အိုဇုတ်ရှိ ၎င်း၏ အလုပ်မှနေ၍ ချာနိုဘိုင်းလ်သို့ ဆင့်ခေါ်ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပြီး ချာနိုဘိုင်းလ်ဒေသပတ်ဝန်းကျင် ဓာတ်ရောင်ခြည်ပျံ့နှံ့မှု၏ သက်ရောက်မှုများကို လေးနှစ်ခွဲကြာ လေ့လာရင်းရှင်းလင်း ရေးလုပ်ဆောင်သည့်အလုပ်သမားများကိုလည်း ကူညီပေးခဲ့သည်။

ဘေးအန္တရာယ်ရန်တွင် ရက် ၂၀ ကြာအလုပ်လုပ်ပြီး ၁၀ ရက်ကြာအိမ်ပြန်နားသည်။ ဘေးထွက်

ဆိုးကျိုး အများအပြားခံစားရသည်။ “ဆိုးဆိုးဝါးဝါးခေါင်းကိုက်တာတွေ ခံစားရပြီး နှာခေါင်းထဲက သွေးတွေ စီးကျတယ်” နာတာလီယာက ပြောပြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူမ၌ သိုင်းရိုက်ကင်ဆာ ဖြစ်ပွားနေကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ချာနိုဘိုင်းလ်တွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဟု သူမက ဆိုပါသည်။

ချာနိုဘိုင်းလ်စက်ရုံအား ရှင်းလင်းရင်း ဓာတ်ရောင်ခြည်များနှင့်ထိတွေ့ခဲ့ရာမှ ရောဂါရသွား သူမည်မျှရှိသည်၊ မည်သည့်ရော

တယ်ကမူ ချာနိုဘိုင်းလ် ဘေးဒုက္ခဒဏ်ခံစားခဲ့ရသော ဒေသများတွင် သိုင်းရိုက်ကင်ဆာဖြစ်ပွားမှု ၆၀၀၀ ရှိသည်ဟု ပြောကြားပါသည်။

ကမ္ဘာ့အဆိုးဝါးဆုံး နျူကလီးယားမတော်တဆမှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်မှာ ၂၅ နှစ်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွားမှု တိုးပွားနေဆဲဖြစ်သည်။ အီတလီနိုင်ငံ၏ ထက်ဝက်ခန့်ရှိသည့် စတုရန်းမိုင်ပေါင်းများစွာ ကျယ်ဝန်းသည့် မြေဧရိယာပေါ်တွင်

ကုန်ကျစရိတ်များကို ဆက်လက်ကျခံနေရဆဲဖြစ်သည်။ ရှေ့လာမည့်နှစ်ပေါင်းများစွာလည်း ယင်းဒုက္ခကို ဆက်လက်ခံစားရမည့် အခြေအနေရှိသည်။

နိုင်ငံတကာမှ သိပ္ပံပညာရှင်များဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာချက်အသစ်တစ်ရပ်တွင်မူ ချာနိုဘိုင်းလ်စက်ရုံမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် အိုင်အိုဒင်း ၁၃၀ ဟုခေါ်သည့် ရေဒီယိုသတ္တိကြွဓာတ်နှင့် ထိတွေ့ခဲ့၍ ယင်းပေါက်ကွဲမှုဖြစ်စဉ်က ကလေးအရွယ်(သို့မဟုတ်)

ဂါများ ရရှိသွားသည်ဆိုသည်မှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိရှိရသေးပေ။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီး၏ ပြောခွင့်ရ ပုဂ္ဂိုလ် ဂရီဂိုရီဟာ

ကန်သတ်မှုများ ချမှတ်ထားရဆဲ ဖြစ်သည်။ ယင်းဘေးဒုက္ခကို အဆိုးဝါးဆုံးခံစားခဲ့ရသည့် ယူကရိန်းနှင့် ဘီလာရစ်နိုင်ငံတို့မှာလည်း

ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ရှိနေသည့်လူငယ်များတွင် သိုင်းရိုက်ကင်ဆာများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခြင်းဟု အဆိုပြုတင်ပြကြ

သည်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ် ချာနိုဘိုင်းလ် ဒေသ၌ နေထိုင်ခဲ့သူများတွင် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်နိုင်ခြေ မြင့်တက်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း လျော့ပါးသွားသည့် အခြေအနေမရှိဟု သုတေသီများက ပြောကြားကြသည်။

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းရှစ်ခုအပါအဝင် ရုရှား၊ ယူကရိန်းနှင့် ဘီလာရစ်နိုင်ငံတို့ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့် ချာနိုဘိုင်းလ်ဖိုင်ရမ်၏ ခန့်မှန်းချက်အရ လူပေါင်း ၉၀၀၀ ခန့်မှာ ကင်ဆာရောဂါကြောင့် ဖြစ်ပွားသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ သို့သော် ယင်းအရေအတွက်ကို သိပ္ပံပညာရှင်အများအပြားက အငြင်းပွားကြပြီး အမှန်တကယ် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအရေအတွက် ထို့ထက်ပိုများသည်ဟု ၎င်းတို့က ဆိုပါသည်။

အငြင်းပွားမှု နည်းသည်မှာ ဘေးဒုက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လူမှုရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စီးပွားရေးအကျိုးဆက်များခံစားရမှုဖြစ်သည်။ ယူကရိန်း၊ ဒုက္ခကို ဆက်လက်ခံစားရမည့် အခြေအနေရှိသည်။ နိုင်ငံတကာမှ သိပ္ပံပညာရှင်များဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာချက်အသစ်တစ်ရပ်တွင်မူ ချာနိုဘိုင်းလ်စက်ရုံမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် အိုင်အိုဒင်း ၁၃၀ ဟုခေါ်သည့် ရေဒီယိုသတ္တိကြွဓာတ်နှင့် ထိတွေ့ခဲ့၍ ယင်းပေါက်ကွဲမှုဖြစ်စဉ်က ကလေးအရွယ်(သို့မဟုတ်)

ချာနိုဘိုင်းလ်ဖိုင်ရမ်တွင် ဆွေး

ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့အတွက် နေရာမရှိဟု ခံစားနေရဆဲ။ ၎င်းတို့ဘဝကိုမထိန်းချုပ်နိုင်ဟု ခံစားနေရဆဲ။ အချို့အသက်ကြီးပိုင်းရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသူများဆိုလျှင်တစ်သက်လုံးနေရာသစ်တွင် နေသားတကျ မရှိတော့။

စီးပွားရေးအရ ကုန်ကျစရိတ်မှာလည်း မနည်းမနောပင်။ ယူကရိန်းနှင့် ဘီလာရစ်နိုင်ငံသည် ချာနိုဘိုင်းလ်နှင့်ပတ်သက်၍ သုံးစွဲရသည်မှာ တစ်နိုင်ငံချင်းစီအတွက် ကန်ဒေါ်လာ ၁၂ ဘီလီယံခန့်ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ၎င်းနိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ယင်းဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို တာရှည်ဆက်လက်ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိတော့ဟု ဖိုင်ရမ်တွင် ကြားနာကြရသည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းမှာ ထိခိုက်ခံစားရမှု အများဆုံးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မြေဧက ၁ ဒသမ ၉ သန်း (၇၈၅,၀၀၀ ဟက်တာ) အားနှစ်ပေါင်းများစွာ ထွက်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့။ နောက်ထပ် ဟက်တာပေါင်း ၇၀၀,၀၀၀ တွင် သစ်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ရပ်နားထားခဲ့ရသည်။ ဘေးသင့်ခဲ့ရာ ဒေသများတွင်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ချိန်တွင်လည်း ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် အခြားမြေဆီကြွယ်ဝစေသည့် ပစ္စည်းအများအပြားသုံးစွဲရသည်။ သီးနှံများထွက်ပေါ်လာသည့် အချိန်တွင်လည်း ဓာတ်ရောင်ခြည်သင့်ဒေသမှလာ

နွေးချက်များအရ ယခုအခါ ၎င်းဘေးဒဏ်သင့်ဒေသများ၌ ဆင်းရဲမွဲတေမှု အခြေအနေအလွန်ဆိုးရွားနေပြီး ဆိုဗီယက်ယူနီယံဟောင်း၏ အခြားဒေသများထက် ပိုမိုဆိုးရွားသည်ဟု ဆိုပါသည်။

လူအမြောက်အမြားအား အတင်းအကျပ် ရွှေ့ပြောင်းပေးခဲ့ခြင်းမှာလည်း စိတ်ဒဏ်ရာများ ရရှိစေခဲ့သည်။ နေရာသစ်တွင် အခြေချ နေထိုင်သူများအား လျော်ကြေးပေး၍ အိမ်ရာအသစ်များအခမဲ့ ဆောက်လုပ်ပေးခြင်းသည်ပင် ၎င်းတို့၏ စိတ်ဒဏ်ရာများကို အပြည့်အဝ မကုစားနိုင်ခဲ့။ လူအများအပြားမှာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေဆဲ။ လူ့အသိုင်းအ

သည်ဟူသော အစွဲများကြောင့် လယ်သမားများမှာ ၎င်းတို့ထုတ်ကုန်များကို ရောင်းချရန် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။

ချာနိုဘိုင်းလ်နျူကလီးယား ဓာတ်အားပေးစက်ရုံပေါက်ကွဲမှု၏ အကျိုးဆက်များမှာ မီးခိုးမဆုံး၊ မိုးမဆုံးဟု ဆိုနိုင်ချိန်တွင် Green Peace International ကမကြာမီက ပြုလုပ်ခဲ့သော သုတေသနတွင် ယူကရိန်းနိုင်ငံသားများသည် လက်မခံနိုင်လောက် အောင် ဓာတ်ရောင်ခြည်သင့်မှု မြင့်မားသည် အစားအသောက်များ စားသောက်နေကြရဆဲဟု ဆိုသောအခါတွင်

—Ref: USA Today, The Guardian